

Glamour

Inšpirácia 30. roky v Hollywoode

Mária Mihaliková

Bakalárská práca
2010

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ústav designu oděvu a obuvi
akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Mária MIHALIKOVÁ**
Studijní program: **B 8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimedia a design – Design oděvů**

Téma práce: **Glamour – 30. léta v Hollywoode**

Zásady pro vypracování:

Výtvarné zpracování a realizace vybraných finálních návrhů, cca 8 ks modelů.
Technická a teoretická příprava projektu, sběr potřebných informací a vyhotovení práce dle zadaných parametrů.
Celou práci také odevzdat na cd-rom v elektronické podobě. Prostudování a analýza dostupných materiálů a informací, vlastní závěry.
Rozsah práce:
Výtvarné řešení designu oděvu ve variantách, finální řešení, výběr materiálu, stříhové řešení, realizace vybraných oděvů, výtvarná dokumentace, vše formát A4. Odevzdejte ve 3 stejnopisech v pevné vazbě.

Rozsah práce: viz zásady pro vypracování
Rozsah příloh: viz zásady pro vypracování
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/umělecké dílo

Seznam odborné literatury:

Jana Máchalová, *Móda 20.století*, NLN, 2003 , ISBN 80-7106-587-0
Jana Máchalová, *Módou posedlí*, Moraviapress, 2002, ISBN 80-86181-47-1
SLOVART, *Móda*, Podnázev: *Dějiny odívání 18., 19. a 20. století*, 2003,
ISBN3-8228-2624-3
Jiří Vlastník, *Legendy z ráje Hollywood*, 2007
Patty Fox, *Star Style*, 1999

Vedoucí bakalářské práce: **MgA. Mária Štranecková**
Ústav designu oděvu a obuvi
Datum zadání bakalářské práce: **11. ledna 2010**
Termín odevzdání bakalářské práce: **17. května 2010**

Ve Zlíně dne 11. ledna 2010

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.
děkanka

doc. Mgr. Ivan Titor
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užit své dílo – bakalářskou/diplomovou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 2.2.2010

MÁRIA MIKALÍKOVÁ
Jméno, příjmení, podpis

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydávajíc zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

²⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užití-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

³⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odprá-ší autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělků jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložil, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přiměřeně k výši výdělků dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Paradoxne doba tak poznačená nešťastnými udalosťami nesie tvár dosiahnutej dokonalosti v čistote línii, strihu, jednoduchosti a vznešenosti Glamour štýlu. Je to iba pozlátko v krízou zničenom svete? Iba chcená ilúzia, hra na lepší svet vo filme, aby sa zabudlo na realitu? Móda tridsiatych rokov minulého storočia dosiahla top Glamour. Dokonalosť, luxus, film verzus krutá realita bytia. Móda dosiahla vrchol luxusu v dobe krízy a vojnou sa obávajúceho sveta. Móda je reakcia, móda je odraz, ilúzia, ktorá rozpráva nadčasový príbeh.

Kľúčové slová: Glamour, ilúzia, kríza, star systém, luxus, šarm, nostalgia, Hollywood, film

ABSTRACT

Is paradox that era which represents disastrous affairs brought excellent, simple, and pure Glamour to style. Is it just glitter in a ruined world? Perhaps just illusion to disguise a better world within movies so people who wanted anescape from reality could get one. The fashion of thirties reached top Glamour. Impeccability, luxus, movie versus reality of being. Fashion reached the pinnacle of luxus in an age of crises and before the second world war. Fashion is a reaction, fashion is a reflection of the times, and within it all, an illusion which tells a timeless story.

Keywords: Glamour, illusion, crise, star system, luxus, charm, nostalgia, Hollywood, movie

„Moje poďakovanie patri predovšetkým pani MgA Márii Štranekovej, za odbornú pomoc pri práci, vďaka ktorej som znova našla zmysel a lásku k odevu a dizajnu.

Ďakujem pani akad. mal. Šárke Šiškovéj, ktorá mi dodala odhodlanie k práci a viedla ma počas štúdia a samozrejme svojej rodine a všetkým, ktorý stáli pri mne.“

„ Aj cesta je cieľ ... “

Prehlásenie:

Prehlasujem tímto, že som túto bakalársku prácu vypracovala samostatne.

Mária Mihaliková

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČASŤ.....	11
1 TRIDSIATE ROKY MINULÉHO STOROČIA V HOLLYWOODE.....	12
1.1 CHARAKTERISTIKA OBDOBIA	12
1.2 PREMENA MÓDY V HOSPODÁRSKEJ KRÍZE PO ROKU 1929.....	14
1.3 HOLLYWOOD POHĽAD NA MINULOSŤ	15
1.4 HOLLYWOOD SÚČASNOSŤ	16
2 VPLYV FILMU NA MÓDU	18
2.1 FILMOVÉ KOSTÝMY	18
2.2 „STAR SYSTEM“	18
2.3 OSKAR	20
2.2.1 Móda spojená s Oskarom	20
2.2.2 Gilbert Adrian	21
3 GLAMOUR.....	24
3.1 ŠTÝL GLAMOUR V TRIDSIATYCH ROKOCH	24
3.1.1 Móda	24
3.1.2 Kozmetika	26
3.1.3 Vlasové trendy	27
4 SVETOVÁ MÓDA VERZUS HOLLYWOODSKA MÓDA	28
4.1 REAKCIE V TVORBE COCO CHANEL A ELZY SCHIAPARELLI NA HOLLYWOOD	28
4.1 COUTIERKA MADELEINE VIONNET	30
II PRAKTICKÁ ČASŤ.....	31
5 CHARAKTERISTIKA MODELOV.....	32
5.1 STRIHY, FAREBNOSŤ, MATERIÁL	32
5.2 POPIS A KONŠTRUKCIA MODELOV	33
6 KRESBY.....	37
7 FOTODOKUMENTÁCIA	40
ZÁVER.....	43
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	44
ZOZNAM OBRÁZKOV	45

ÚVOD

„Slovo Glamour znamená niečo nedefinovateľné, niečo neprístupné bežnej žene - nad reálny raj, túžobný, ale v podstate nedosiahnuteľný.“¹

Marlene Dietrich

Byť niekým, byť niečím tak výnimočným, tak nedosiahnuteľným, kde začína tá hranica, ktorá vytvárala z obyčajných ľudí ikony, kto ju stvoril a prečo? Čo znamenalo byť súčasťou tohto sveta? Táto doba skrývala mnoho tajomstiev, no v súčasnosti je len nostalgiou.

Éra tridsiatych rokov minulého storočia v dejinách ľudstva dosiahla mnoho výnimočných vrcholov v rôznych oblastiach. Stupňovanie sa zlého hospodárskeho systému skončilo americkou hospodárskou krízou, ktorej ekonomické dopady zruinovali celý svet. Film dosiahol svoje veľké „boom“ a prerazil do celého sveta. Do spoločenskej módy sa prostredníctvom filmu dostáva vysoký luxusný módny štýl Glamour. Koncom desaťročia vrcholili taktiež obavy ľudstva pred hrozbou druhej svetovej vojny podpisom mníchovskej dohody.

Vysoká spoločenská móda bola jedinečná, luxusná, pôsobila jednoducho dokonale. Jednoduchosť, ale originalnosť strihu jej dali práve ten potrebný šmrnc. Sčasti to je moja reakcia k samotnej móde spoločenských šiat posledného desaťročia, ktoré nám ponúkajú butiky a obchodné domy. Rôznorodosť viedla k prekombinovaniu, kvantita prevyšovala nad kvalitou, ľudia nehľadali dokonalosť v jednoduchosti, práve naopak. Ja som sa vrátila k dobe, ktorá symbolizuje vrchol Glamour štýlu.

I ďalšie veci spojené práve s touto tematikou stoja za povšimnutie. Jednou z nich je samotný Hollywood, miesto, ktoré som mala možnosť navštíviť a spoznať kultúru a životný štýl legendarnej fabriky na sny. Miesto, ktoré práve stálo pri zrode toho všetkého, kde sa zrodil film a Glamour, a kde ho film produkoval do celého sveta. Je to kolíska zidealizovaného sveta, po ktorom každý túžil.

¹ PATTY FOX, *Star Style*. California: Angel City Press, 1999. str. 56. ISBN: 1-883318-06-8.

Pohľad na túto dobu zo strany módy nám prináša pohľad na dokonalosť. Herečky boli perfektné, modely boli luxusné, všetko muselo na povrchu pôsobiť dokonalo. Ľudia na plátne videli čo chceli vidieť, aby mali silu a mohli po zobudení zo sna čeliť realite. Doba si vyžadovala reakciu a tá prišla späť s filmom a módou. Neprestali snívať, práve naopak, svojim snom dali väčšie a širšie rozmery.

Princezné už neboli v kurze, na piedestáli ikon tridsiatych rokov boli herci a najmä herečky a tie si slávu užívali. Pre ľudí boli zidealizované, vzhliadali k nim ako k bohom, pretože boli prezentované ako bohyne. Nebola ani možnosť, ako by sa obyčajný človek dostali pod povrch tej zlatej škrupinky a do kolotoča ilúzií, ktorými manipuloval vtedajší „star systém“.

Je iróniou vidieť, ako doba vypsela a ako sú herečky prezentované v súčasnosti. Dokonalosť už nie je priorita, celebrity často škandálmi dávajú chtiac či nechtiac o sebe vedieť. Strata súkromia je neodmysliteľnou súčasťou a ľudia nechcú vidieť to krásne, práve naopak, hviezdy sa čím ďalej tým viac približujú bežným ľuďom. Vieme, kde chodia, vieme, s kým chodia, vieme, čo robia, vieme úplne všetko, vieme, že nie sú dokonalé a ľudia to teší. Už nepotrebujú zidealizované ikony, lebo sa sami cítia výnimočne a radi dávajú o sebe vedieť.

Celá táto téma je cesta do dôležitej časti histórie módy, umenia, poznaním kultúry a vtedajšej spoločnosti a vrcholí reakciami na všetko podstatné, čo doba ponúka.

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 TRIDSIATE ROKY MINULÉHO STOROČIA V HOLLYWOODE

Obdobie 30-tych rokov minulého storočia bola éra poznamenaná veľkými kontrastmi. Začalo sa veľmi zle americkou hospodárskou krízou, ale skončilo ešte horšie, druhou svetovou vojnou. Avšak tridsiate roky charakterizuje najmä obdobie medzi týmito dvoma míľnikmi v histórii a to je hollywoodske hviezdne „boom“. Obdobie filmu, slávy a luxusu.

1.1 Charakteristika obdobia

Ako som naznačila, začiatok éry bol ovplyvnený najmä newyorskou krízou, ktorá prudko zasiahla všetky priemyselné odvetvia vrátane svetovej módy. Nedávno sa udalosti z Wall street opäť pripomenuli ekonomickou krízou, našťastie nie až s tak kritickými dopadmi. Krátko po tom, ako sa ľudia pomaly spamätali z tejto rany, visí nad ľudstvom ďalší otáznik alebo skôr obava ešte horšej katastrofy z Nemecka. Predzvesťou je nástup tirolskej módy.

Ľudstvo tak skúšané dobou však prinieslo vrchol luxusnej módy. Ale retrospektívne nepoznám dobu, ktorá by viac či menej nepreskúšala hranice ľudského bytia a žitia. Svet celý život žije v neistote, dôležité však je nepoddávať sa dobe a situácii, a zvládnuť všetko s nadhľadom a so šarmom, ktorý práve naprieč osudu tuto éru charakterizuje.

Po kríze prišlo obdobie vzostupu. Na výslnie sa dostáva mestská štvrť Los Angeles na jednom z okolitých pahorkov už dlhé desaťročia hrdo stojí nápis Hollywood, v období tridsiatych rokov bol nápis dlhší- Hollywoodland. A každý, kto vchádza do Hollywoodu a vidí tento unikátny nápis, stáva sa akoby súčasťou histórie. Je to nezabudnuteľný pocit, ako nezabudnuteľná je sláva Hollywoodu.

1.2 Premena módy po hospodárskej kríze po roku 1929

Zvyšovanie nezamestnanosti a inflácie malo veľký dopad i na odievanie. Ženy si šaty šili same. Po krachu na burze prestali chodiť nakupovať do Paríža všetci americkí nákupcovia. Vrátili sa až v roku 1932, kedy ich však čakala zmena systému, ktorá stanovila až 90% clo k cene modelu. Do Ameriky sa dovážali iba kalikové modely bez cla, podľa ktorých potom šili šaty v amerických dielňach. Francúzska móda, ktorá nebola tak veľmi industrializovaná, bola zasiahnutá krízou pomenej, preto tam začali otvárať butiky s rozvíjajúcou sa konfekciou. Strohosť 20-tych rokov bola nahradená romantikou a eleganciou. Dievčatá sa stali dámy, prestali sa nazývať "baby", ale oslovovali sa ženskejšie "darling". Šaty siahali až po zem, aby mužov nerozptyľoval pohľad na ženské nohy. Sukne sa od bokov rozširovali a pás sa zdvihol do pôvodnej polohy previazaný viazačkou alebo opaskom. Modernú pretiahnutú siluetu zvyšovali dlhé upnuté rukávy a zvýraznené ramená. Silueta bola stále viac štíhlejšia a pretiahnutejšia.

Večerné róby z hodvábného saténu, šikmo strihané sukne, veľkorysé výstrihy na chrbte. K „outfitu“ dámy patrili rukavice a samozrejme klobúk. K triezvej móde 30-tych rokov si ženy dopriali tie najbláznivejšie pokrývky hlavy. Americká firma Warmes zaviedla podprsenky. Dôležité boli doplnky ako malá elegantná kabelka zo striebra či dokonca z plastu. Módne šperky, drahé kamene a vďaka Coco Chanel i imitácie, štrasové náhrdelníky. Najnovší výkrik módy boli slnečné okuliare, a tak sa pomaly koncom desaťročia stala veľmi populárna športová móda.

Počiatkom roku 1938 anglický kráľovský pár navštívil Francúzsko a spustil neoromantickú módnú vlnu. Dokonca i vynálezkyňa modernej jednoduchosti Chanel navrhovala široké vypchané, nákladne zdobené šaty pripomínajúce krinolínu. Ramená sa rozšírili a pridávali sa extrémne vypchávkami. Zväčšovali sa i topánky, vysoký klinový podpätko a vysoká podrážka. To zaviedol do módy Salvatore Ferragamo, najväčší obuvný designér doby. Ženy žiadali novú netradičnú módu, pretože si chceli užívať život. To ešte netušili, že onedlho im vojna sama sukne skrúti.

3.

1.3 Hollywood pohľad na minulosť

„Za vznikom najznámejšieho amerického symbolu stojí počasie. Filmy sa pôvodne nakrúcali najmä v New Jersey, ale dobrá klíma pritiahla ich tvorcov do slnečnej Kalifornie. Tam sa na režisérsku stoličku posadil presne pred sto rokmi nenápadný človek, ktorý zmenil dejiny filmu.“²

Bol to práve David Wark Griffith, ktorý skúšal posunúť hranice, na začiatku 19. storočia ešte odsudzovaných, možností filmu. Miesto, kde začínal, bolo práve vtedy ešte neznáme mestečko Hollywood. A tak sa to začalo, a tak pomaly Hollywood prichádzal k svojmu známemu menu. V tridsiatych rokoch zažíval svoj najväčší rozmach, ľudia si často chodili

² JÁN GREGOR, SME. *Sto rokov Hollywoodu* [online]. [citácia 2010-03-13]. Dostupný na

<<http://kultura.sme.sk/c/5282744/sto-rokov-hollywoodu.html>>

plniť svoje sny práve tam, Hollywoodland bola fabrika na sny, slávu a rozprávkový život. Tento vysnívaný svet sa vďaka popularite filmov dostaval do celého sveta. Hollywoodske hviezdy sa stali akýmisi ikonami, ktoré určovali módu. Začalo sa obdobie, v ktorom svetu vládli filmové celebrity. A svetu sa to páčilo a svet ich napodobňoval.

S druhou svetovou vojnou skončilo i exkluzívne spojenie filmu a módy. Síce stále dochádzalo k spolupráci, ale spoločný vplyv už bol zrušený. Už sa nikdy viac tak veľmi nepriblížili k sebe kino a couture, ako keď sa nemý film ozvučil a čiernobiely dostal farbu. Vtedy totiž móda bola dôležitejšia ako talent a samotné herecké umenie.

1.4 Hollywood súčasnosť

Doba priniesla mnoho zmien, čo bolo dokonalosťou vtedajšej éry, nie je priamo späté so súčasnosťou, filmový priemysel sa rozšíril do celého sveta, kolíska filmu už nebola posvätné miesto. Toto miesto časom badateľne zmenilo svoju tvár.

„Niekoľko desaťročí po natočení prvého hollywoodskeho filmu zohrala prohibícia veľkú úlohu aj vo filmovom svete. Čierny obchod s alkoholom posilnil vznik gangov a v tomto temnom období prišli na svet slávne americké gangsterky.“³

Alkoholom, konkrétne vínom určeným pre amerického občana, môžeme vyjadriť i budúcnosť Hollywoodu a amerických komerčných filmov.

„Už pri prvom dúšku je v ňom všetko: dáva pocit bezprostredného bohatstva, plnosti chuti a vône. Keď si z neho odpijete, chuť trvá krátko, účinky vyhasnú. Vyrába sa z hrozna, ktoré sa dá dopestovať úplne všade: chardonnay, merlot, cabernet sauvignon. Keďže sa nepripravuje s veľkou bázňou, má skôr konštantný charakter, rozdiel v ročníkoch je takmer zanedbateľný.“⁴

Alessandro Baricco

V súčasnosti je Hollywood relatívne nebezpečné miesto a veľmi industrializované, stratilo

³ JÁN GREGOR, SME. *Sto rokov Hollywoodu* [online]. [citácia 2010-03-13]. Dostupný na

<<http://kultura.sme.sk/c/5282744/sto-rokov-hollywoodu.html>>

⁴ viz poznámka č. 3

svoju tvár, svoj lesk, ľudia sa prejedli dokonalosti a už ju nepotrebovali. Hollywood len veľmi pomaličky znova dostáva späť svoj pôvab. Cez to všetko tam všade cítiť akúsi nostalgiiu a spomienky za starými zlatými časmi bájneho Hollywoodu.

To, čo zostalo, sú obrovské filmové štúdiá, ktoré stále produkujú kvalitné filmy, seriály a rôzne atrakcie i pre návštevníkov. Ďalej známe miesto luxusu a drahých nákupov Melorose place, ulica preplnená drahými butikmi a luxusnými módnymi domami mien ako Marc Jacobs, Diane von Fürstenberg, Carolina Herrera, Alexander McQueen, Miu Miu, Oscar de la Renta, BCBG Max Azria, Paul Smith, Balenciaga.

Skutočné srdce Hollywoodu sa však nachádza popri Hollywood bulvár, ktorý dýcha históriou, tam na Chodníku Slávy je cesta doslova vydláždená viac ako dve tisícmi hviezdami osobnosti z filmovej oblasti, rádia, televízie, divadla i nahrávacieho priemyslu a krásne vily na pahorku stúpajúcemu k nápisu Hollywood. A každý, kto tam stojí a každý, kto k nemu kráča, cíti sa súčasťou histórie.

2 VPLYV FILMU NA MÓDU

Na výsluní bola americká kinematografia, ktorá mala veľký vplyv na móдне dianie. Film prenikal medzi ľuďmi do každej vrstvy, na každé miesto a stával sa súčasťou života. Herečky boli obľievané najlepšimi kostymérmi a návrhármi a stávali sa módnymi ikonami. Ovplyvňovali módu po celom svete. Doterajšie ikony boli princezné, ale zanikli tak rýchlo, ako sa dostal film na svetlo sveta.

„ Verejnosť chcela, aby sme žili ako kráľi a kráľovné, tak sme taký život žili.“⁵

Gloria Swanson

Svet stál na hranici masovej filmovej éry. Film bol na svete síce už nejaký čas, ale až teraz Hollywood zažíval svoj zlatý nezabudnuteľný vek.

2.1 Filmové kostýmy

Filmový kostým má vypovedať príbeh. Kostýmy sú dramatické modely, ktoré dotvárajú charakter postavy a vyzdvihujú ju. Taktiež zaraďujú postavu či už do spoločnosti, alebo do historického obdobia.

Filmy rýchlo starli, takisto i kostýmy, preto návrhári museli módu oživovať, robili to napríklad spôsobom, že v tridsiatych rokoch minulého storočia vytvárali Glamour modely nadčasovú módu práve panujúcej módy. Takže sa nedá s určitou presnosťou určiť, čo bolo kedy práve móдне.

2.2 STAR SYSTÉM

Keď film začal masovo pôsobiť na ľudí, vznikol takzvaný “star systém”, ktorý pôsobí v skrytosti až dodnes. Bola to akási metóda tvorenia a prezentovania hviezd v klasickom Hollywoode. Štúdiá si vyberali sľubných hercov a prispôbili si ich na svoju potrebu. Zmenili im údaje, mená, dokonca im menili aj minulosť. Robili z nich bábky, s ktorými

⁵ viz poznámka č. 1, str. 17

manipulovali, ani herecké schopnosti neboli důležité tak dosť ako samotný image. Sláva reprezentovala ich, ale najmä samotné filmové štúdiá.

Tých, ktorým sa podarilo stať sa skutočne slávnym, nebolo veľa a boli si toho vedomí.

*„Keď už som tá hviezda, budem každým kúskom seba a každý moment hviezda.“*⁶

Gloria Swanson

Od žien sa očakávalo, že budú dámy, a muži gentlemani, a tak to muselo byť. Herečka nesmela ani len vyjsť von neupravená .

*„Každá herečka, ktorá sa ukázala v spoločnosti bez dokonalého stylingu, kopala si vlastný hrob“*⁷

Joan Crawford

Štúdio riadilo i osobný život svojich zamestnancov, vytváralo z nich hviezdy a skrývalo nedostatky a životný štýl, ktorý ich mohol zničiť, ako bol rozvod, homosexualita, alkohol. Platili neskutočné peniaze, aby sa informácie nedostali von.

Manipulácia systému s imigom a realitou začala slabnúť s príchodom nových médií, ľudia sa chceli viac dozvedieť a dostať sa pod povrch vecí. V šesťdesiatych a sedemdesiatych rokoch prišiel viac prirodzený štýl herectva. Oceňovala sa individualita a osobné kvality herca. V súťaži s televíziou filmové štúdiá strácali svoju moc a viac sa nezotavili. Štúdiový systém nemohol viac odolávať zmenám a zanikol v 1970.

I v súčasnosti sa manipuluje s populárnymi osobnosťami, avšak viac opatrne, keďže pozorné oko súčasného človeka bažiacieho po informáciách sleduje každý krok mediálne známych ľudí.

⁶ viz poznámka č. 1, str. 12

⁷ viz poznámka č. 1, str. 23

2.3 Oskar

Oskar, alebo správnejšie Cena Akadémie za zásluhy je najpopulárnejšia a najprestížnejšia cena vo filmovom svete. Udeľujú ju každoročne a to v 24 kategóriách. Oceňovaný je najlepší film, najlepšia réžia, najlepší herci či členovia štábu, ale taktiež i najlepší kostymér a líčenie.

Cena je soška muža držiaceho meč a pokrytá 25 karátovým zlatom. Bola založená v roku 1927 v Los Angeles, USA. Prvýkrát bola cena udelená 16. mája 1929. Soška dostala svoj názov Oskar po vtipnej príhode, kedy ju tak náhodou pomenovala šéfka knižnice Akadémie Margaret Herricková, pretože jej pripomínala svojho strýka Oskara.

2.3.1 Móda spojená s Oskarom

Štúdiá sa snažili slávnostné večery čo najviac spublikovať a chceli aj od svojich hviezd, aby sa nato náležite pripravili. Zo začiatku to však väčšina umelcov odignorovala. Večer bol medializovaný minimálne.

História slávnostných večerných rób si musela prejsť tiež svojím vývojom. Prvá žena ocenená Oskarom bola Janet Gaynor, ale dnes už nikto nevie, čo mala oblečené. Ďalšia herečka Claudette Colbertová sa o cene dozvedela na stanici pri čakaní na vlak, tak si cenu odbehla prevziať v jednoduchom cestovnom kostýme. Iné herečky sa však na večer pripravili v dostatočnom predstihu a na úrovni ako Mary Pickford či Norma Shearer, ktorá si obliekla filmovú róbu od Adriana. Žena, ktorá vo vysokej miere posunula večer svojimi kostýmami na slávnostnú úroveň, bola návrhárka Edit Head.

Edit Head bola hlavnou kostymérkou pre hollywoodske filmové štúdio Paramount Pictures. Za svoju prácu bola tridsaťkrát nominovaná na Oskara v kategórii kostymér.

Móda a film sa od seba oddelili, ale o pol storočia neskôr našli opäť k sebe cestu. Návrhári začali obliekať herečky pri odovzdávaní Oskara a to je jediný každoročný moment, kedy si kino a couture vzájomne prepožičiavajú svoju slávu.

2.3.2 Gilbert Adrian

4.

5.

Jeden z najväčších hollywoodskych kostymérov v prvej polovici dvadsiateho storočia. Celá dekáda amerických žien nosila kópie šiat, ktoré navrhoval pre slávne herecké hviezdy.

Adrian mal schopnosť zdokonaľovať a vyvíjať charakter postavy, bol veľmi pokrokový v kostýmoch a bol moderný. Objavoval klady na žene i tam, kde ich iní nevideli

Adrian prišiel do Hollywoodu v 1923 tvoriť odevy pre Rudolpha Valentína, neskôr pracoval pre Cecil B. DeMille. Najdôležitejšie však bolo jeho pôsobenie ako hlavného kostýmového dizajnéra pre filmové štúdio MGM (Metro Goldwyn Mayer studio) . Adrian pomohol formulovať vzhľad štúdia prostredníctvom hviezd ako Greta Garbo, Jean Harlow a Joan Crawford. Jeho dizajn pre Joan Crawford sa stala jeho ochranná známka – široké vypchané zvýraznené ramená a zúžený pás.

Bol človekom, ktorý odhalil, zdokonalil a vyzdvihol skutočnú osobnosť, akou bola mysteriózna a zmyselná herecká diva Greta Garbo. Bola to jeho múza.

6., 7., 8.

*“ Kiež by som mohla byť taká mysteriózna ako Garbo. “*⁸

Marlene Dietrich

⁸ viz poznámka č. 1, s. 48

Adrian bol natoľko ovplyvnený práve Garbo, že sa stala jeho celoživotnou osudovou inšpiráciou .

„ Keď sa Glamour skončil pre Garbo, skončil sa i pre mňa. “⁹

S kostýmovým dizajnom jemne podnietil, ale i výrazne posúval filmový príbeh dopredu. Mal nadanie navrhovať historické kostýmy i módne oblečenie, ktoré herečky nosili i v súkromí. Bol jeden z najdôležitejších osobností vtedajšej Hollywoodskej éry.

⁹ viz poznámka č. 1, s. 51

3 GLAMOUR

Glamour stelesňuje kúzlo krásy, oslavuje krásu a príťažlivosť ženského tela, zmyselnosť, pôvab a eleganciu na luxusnej úrovni. Kombinácia šarmu a dokonalého výzoru, niečo mysteriózne a fascinujúce, a zároveň nám neprístupné. Je to taktiež vysoký životný štýl 30-tich rokov, honosné večierky, hodvábné róby, prepychové kožušiny, drahé šperky. Glamour sa človek nemohol stať zo dňa na deň, je to zidealizovaný luxusný svet. Byť Glamour znamená zatraťívniť sa, bezprostredná ilúzia o dokonalom osobnom i verejnom živote.

3.1 Štýl Glamour tridsiatych rokov

Typ ženy, ktorú herečky zobrazovali, mal efekt na ženské správanie, vyjadrovanie i gestikuláciu. Mal veľký vplyv na ženy celého sveta, ktoré sa snažili túto zidealizovanú ženskosť napodobňovať.

3.1.1 Móda

Sotva Chanel zaviedla svoje „malé čierne“, hneď nato predstavila kolekciu veľkých bielych večerných rób. Hollywood okamžite na to zareagoval a „veľké biele“ skombinoval s revolučným šikmým strihom coutierky Madeleine Vionnet. Šaty boli obtiahnuté, kopírovali siluetu ženského tela a stali sa stelesnením sexappealu. „Veľké biele“ stratili svoju nevinnosť, zato však získali Glamour. Do filmu ich adoptoval Adrian prostredníctvom Joan Harlow.

10.

11.

3.1.2 Kozmetika

12.

Vďaka Hollywoodu sa kozmetický priemysel začal vyvíjať až do obrovských rozmerov, aké má v súčasnosti. Inovácia v týchto rokoch zahrňovala umelé nechty i riasy. Nalíčená maska 20-tych rokov bola považovaná za vulgárnu, žiadaný bol individuálny vzhľad. V módnych magazínoch sa objavovali návody na transformovanie ženy z dievčaťa na Glamour dámu pomocou make-upu, zlatých a strieborných očných tieňov, ceruzky a linky na oči, mascary, rúžu a lesku. V snahe vyzerat' ako hollywoodska hviezda, ženy kopírovali najmä Marlene Dietrich vytváraním obočia do oblúčika pomocou najužšej linky.

13.

Kozmetická firma Max Factor prišla na trh so špeciálnym krémom. Zaviedli sa nočné i denné krémy, ale aj krémy proti vráskam. Umeleckí hollywoodski maskéri sa snažili prispôbiť ženskú tvár gréckemu ideálu nežného oválu. Vo svetle reflektorov vyzerali ako klasické skulptúry. Masy sa orientovali podľa filmu, snažili sa napodobňovať „total look“ od hlavy až k päte.

3.1.3 Vlasové trendy

14.

Ženy nekopirovali iba šaty a make-up, rovnako sa kopirovali vlasy a účesy. Cestička na jednej strane a upravené vlny asi po plecيا. Ďalší variant bol chlapčenský zostrih „long page boy style“ vpredu, na strane vlasy prichytené sponkami a vzadu voľne spustené asi po plecيا. Obľúbená farba bola blond a patinová.

4 SVETOVÁ MÓDA VERZUS EURÓPSKA MÓDA

Európska scéna bola rozdielna ako zlatá hollywoodska kolíska, ale práve do Hollywoodu sa sústredila tvorba európskych umelcov v ťažkých časoch. Doba produkovala slávne mená na umeleckej európskej scéne. V popredí sú dve najznámejšie coutierky a súčasné rivalky, surrealistická a šokujúca Elza Schiaprelly a elegantná, ale nadčasová Gabriel Coco Chanel. Film spojil celý svet, keď kríza ľudom zviazala ruky. A ak chceli tvoriť, museli sa prispôbiť situácii a daným možnostiam a tie im dával film a krajina za veľkou mláku.

Európski návrhári Marcel Rochas, Alix, Edward Molyneux, Jean Patou, Jeanne Lanvin cestovali do Kalifornie navrhovať pre filmy a americkí dizajnéri robili výlety do Európy na materiály. Mimo toho hviezdy samy mýľali nadobudnuté bohatstvo módnymi nákupmi v Európe.

Pôvodne chcel Hollywood pracovať iba s coutierkami z Francúzska, ale americkí dizajnéri dokázali, že lepšie rozumejú tomuto americkému filmovému módnemu biznisu. Odovzdali svoje talenty do služieb hviezd, tým si sami vybudovali image a prestíž. Behom druhej svetovej vojny Hollywood jedinýkrát prevzal vedúce postavenie v móde.

4.1 Reakcie v tvorbe Coco Chanel a Elzy Schiaparelli na Hollywood

See THESE LATEST Chanel STYLES IN Gloria's Picture

ANOTHER big fashion "scoop" for PHOTOPLAY!
 And once again we are able to give you an exclusive preview of the Chanel-designed clothes that you will see Gloria Swanson wear in "Tonight or Never." And, according to our reviewers, Samuel Goldwyn has made a picture worthy of the clothes.

Look at those wing-like draperies! Who but Chanel would add them to a black velvet evening gown? Who but Gloria would wear them so smartly? Both front and back draperies are tiny. These are pinned close to the shoulder. Note the straight line, too.

Chanel goes in for sleeves in a big way. Big muffs of fur match a faux-framing collar on the short wide jacket which accompanies this royal white satin evening gown. That train is dramatic, isn't it?

Chanel has caught all the glamour that surrounds an even blazer in these clothes she has designed for Gloria's special screen role. Look at the gorgeous ensemble in black satin and ermine! Every line of it is distinctive. The one is long and slightly fitted. Broad cuffs of ermine trim the sleeves, while a double collar of the fur covers the face. The dress depends upon ermine standing for its chic. Bangs of ermine trim the simple neckline. A broad muff echoes the sleeve detail and a petit turban tops the unusual ensemble.

Longer and more elegant goes the trend in evening wrap as of Chanel. This gorgeous satin one is lavishly trimmed with that precious fur, chin to cuff. Again the unusual cut detail that marks all these "Tonight or Never" costumes.

Len čo sa dotočil v Hollywoode film s luxusnými modelmi, Paríž už produkoval novú líniu, takže filmy pôsobili neaktuálne už predtým, ako sa dostali do kina. Preto požiadali o pomoc novátorskú Coco Chanel, ktorá mala predpovedať zajtrajšok módy. Bola to prvá dizajnérka, ktorá spojila filmový kostým s bežným odevom. Prišla do Hollywoodu v roku 1929. Jej čiernobiele kostýmčeky sa však na plátne veľmi neuplatnili a zároveň ju herečky bojkotovali, pretože sa im nevenovala osobne, ale prostredníctvom svojej zástupkyne. Napriek tomu, že jej dizajn bol inovatívny a elegantný, časom boli filmy viac uvoľnené a jej štýl prišiel zastaraný. S filmom už nechcela mať nič viac spoločné, rozvíjala vlastnú tvorbu.

16., 17.

Najúspešnejšie pracovala pre film Elza Schiaparelli, najskôr v Anglicku, potom v Hollywoode. Obliekala veľa hviezd, medzi nimi i Mae West, Marlene Dietrich, Joan Crawford, Claudette Colbert, Gloria Swanson, či Katerine Hepburn. Modely boli svieže a doteraz nie je jasné, kto v skutočnosti zaviedol široké ramená do módy, či ona, alebo Adrian.

4.2 Coutierka Madeleine Vionnet

Francúzska coutierka, jedna z najväčších inovátorov doby. Zaoberala sa geometriou, zaviedla nadčasový šikmý strih sukne, ktorý sa stal charakteristickým pre dané obdobie a je populárnym i v súčasnosti. Modely s veľkým výstrihom na chrbte doplnila o „halterneck“, teda pruh látky okolo krku. Pracovala ako sochár, modelovala návrhy na miniatúrnych figurínach. Odev musel komunikovať s postavou.

„ Keď sa žena usmeje, musia sa jej šaty usmiať s ňou.“¹⁰

18., 19.

¹⁰ PATTY FOX, *Star Style*. California: Angel City Press, 1999. s. 75. ISBN: 1-883318-06-8.

II. PRAKTICKÁ ČASŤ

5 CHARAKTERISTIKA MODELOV

Vychádzam z historizmu „veľké biele i malé čierne“, posun éry pohľadom súčasného človeka. Posledné dva modely sú „dekonštrukciou“ doby. Zjednodušenie, minimalizmus, spoločný prvok- kríženie, dôraz na ramená prenesené, inak vytvorený ideál. Ladnosť, línia strihy verzus hrany.

20.

5.1 Strihy, farebnosť, materiál

Kolekcia sa skladá zo šiestich modelov spoločenských šiat. Spoločný prvok všetkých modelov je kríženie. Kríženie má evokovať odmietnutie, prečiarknutie alebo iný pohľad na danú tematiku. Je rôzne umiestnené v strihoch, či už plastické, rôznymi pásikmi, prúžkami, alebo vo šve, čiže strihom dosiahnutý tvar, ktorý naznačuje kríženie. V posledných modeloch je kríženie nosný prvok modelu, skladá sa z rukávov i výstrihu. Na modeloch je umiestnené na rôznych miestach, tvaroch i v rôznych veľkostiach. Ako ďalší charakteristický prvok som používala zvýraznenie rukávov, typický pre dané obdobie 30-tych rokov. Použila som ho vo viacerých variantoch. Buď ramienka, ktoré sú presunuté až na kraj plecnice, alebo dlhé upnuté rukávy, či zvýraznenie, ktoré už je za hranicou doby minulej,

hranaté vysoké ramená. Dĺžka modelov je po kolená alebo po zem, dva modely šiat majú vlečku a sukňu šikmo strihanú. Spoločný prvok, ktorý mi je najbližší, je samotná hra so strihom. Inovatívne riešenie strihu, prenesenie do súčasnosti. Farebnosť taktiež vychádza z minulosti. Čierna a biela ako základné farby doplnené striebornou a krémovou, na zvolenie farebnosti majú hlavne vplyv čiernobiele filmy. Materiály som používala prírodné, bavlnený satén (polyspandex) a prírodný hodváb, iba na prvý model je z umelého saténu.

5.2 Popis a konštrukcia modelov

MODEL č.1: „VEĽKÉ BIELE“

V prvom modeli najviac vychádzam z historizmu, má prvky a siluetu typickú práve pre 30-te roky. Kríženie vo šve vsadené do strihu predného dielu. Na zadnom diele plastické kríženie. Dlhé spoločenské šaty s vlečkou, s odhaleným chrbtom, sukňa šikmo strihaná. Jednoduchý elegantný celopodšíty ikonický Glamour model. Materiál je satén krémovej farby.

MODEL č.2: „MALÉ ČIERNE“

Ďalší ikonický model z histórie tzv. LBD (little black dress). Dvojité plastické kríženie na zadnom diele modelu. Kríženie na chrbte prechádza do dlhých rukávov a do predného dieľu. Hra so strihom šiat. Rôzne presunuté odševky. Švy predného dieľu plynulo nadväzujú na zadný dieľ. Celopodšíť model z čierneho polyspandexu.

22.

MODEL č.3: „STRIEBORNÉ - SRDCE“

Hra so strihovým riešením šiat. Kríženie je vo vrchnej časti predného dieľu, v hornej časti kríženie prechádza do rukávov a v dolnej časti vsadené do strihu celého predného dieľu. Pod kríženie strihové riešenie evokuje tvar srdca. Dlhé celopodšíť šaty s odhaleným chrbtom. Použité detaily minulosti, vychádzala som z „veľkých bielych“ materiálovo posunuté do súčasnosti. Inovatívne strihové riešenie, iný súčasný pohľad a variácia na „veľké biele“ 30-tych rokov.

MODEL č.4: „SVADOBNÉ - SRDCE“

Veľké biele šaty s vlečkou, celopodšíťé. Použitý materiál je prírodný hodváb. Vychádzala som z predchádzajúceho modelu, kríženie na prednom diele. Predný diel má strihový tvar srdca Zjednodušený, upravený, luxusný model spoločenských Glamour svadobných šiat. Sukňa je šikmo strihaná.

MODEL č.5: „HRANY“

Dekonštrukcia ideálu. Minimalistický model, zjednodušenie strihu. Spoločný prvok zostáva kríženie, zachovaný v celkovom riešení strihu predného a zadného dielu. Prenesený, upravený prvok kríženia. Zdôraznenie rukávov, hranatý tvar. Predný a zadný diel symetrický. Jednoduchosť, čistota línie, čistota tvaru. Dĺžka po kolená, použitý materiál je strieborný polyspandex.

MODEL č.6: „OVERAL“

Dekonstrukcia ideálu. Zvýraznené hranaté ramená, rovnaký prvok ako na predchádzajúcom modeli. Zborenie vtedajšieho ideálu šiat, posun do nohavíc, teda overalu. Posun v strihu, konštrukcii, forme. Materiál je čierny polyspandex. Dlhý, hranatý nohavicový overal. Bočné švy nohavíc presunuté, vrchná časť overalu podšitá.

6 KRESBY

7 FOTODOKUMENTÁCIA

30.

Fotograf: Ondřej Hruška,

Vizáž: Ing. Kamila Šimánková

ZÁVER

Pri prvých štúdiách Glamouru a tridsiatych rokov minulého storočia som bola silne ovplyvnená dobou a názormi vtedajšej spoločnosti. Avšak odstupom času i ja vidím danú problematiku z iného hľadiska, posudzujem to hlavne ako človek súčasnej doby. Dokonalosť sa stráca v závoji minulosti. Doba, nech už bola akákoľvek, bola niečím zvláštna. Toľko nostalgie a zároveň irónie. Nesie tvár najväčšieho luxusu v najťažšej dobe. Hviezdy žiarili, aby zatienili realitu, skutočná irónia, ale tak to musí byť, móda má niečo vypovedať, má na niečo reagovať, má poslanie a to je skutočné umenie módy. Móda je naša súčasť a vždy bola.

Viacrát som sa dostala do rozporov. Zo začiatku mi tá hra na dokonalosť a luxus prišla ako povrchné divadlo, avšak odstupom času som pochopila, že to bola reakcia, snaha, túžba, ilúzia o lepšom svete. Dobou skúšané ľudstvo si žiada nádej, potrebuje sa vymaniť hraniciam reality. Človek potrebuje snívať, i keď doba sa s ním zahrala.

Môj Glamour je moja reakcia, môj postoj k tomu všetkému v tom najširšom zmysle slova, začína v minulosti s prechodom do súčasnosti, bez hraníc toho, čo je dôležité a čo nie je. Nechcem, aby sa pozeralo na tieto modely iba ako na oblečenie určené na odievanie dámy. Stráca sa pri tom všetkom podstata a tou je samotný človek. Preto kríženie, preto sú modely akoby prečiarknuté, zamietnuté, pretože pod odevom je človek. Tieto dve veci musia navzájom so sebou súvisieť. Samotný človek s jeho pocitmi, emóciami, či nedostatkami a odev, ktorý je jeho identitou a iba z prvého pohľadu sa nedá vyčítať to podstatné. Je to moja cesta a určitý pohľad na Glamour.

Film a móda boli iba ilúziou a práve možno to dalo ľuďom nádej, aby s takou neskutočnou eleganciou, aká je len tridsiatym rokom charakteristická, prekonali krízu a prekonali vojnu. A móda sa menila, a keď už bolo lepšie, móda sa zas menila. Móda sa prispôbovala a reagovala a to je pravé poslanie módy, byť v obraze a byť odrazom svojej doby. Rozprávať náš príbeh, príbeh ľudstva a samotného človeka, veď človeku nie je nič bližšie ako samotný odev, tak sa charakterizujeme, tak sa prezentujeme, sme to, čo nosíme. A preto príbeh módy a odevu je nám taký blízky už celé stáročia, móda totiž nikdy nevyjde z módy.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] MÁCHALOVÁ, Jana. *Dějiny odívání - Móda 20. století*. Praha: NLN, 2003. 230 s. ISBN: 80-7106-587-0.
- [2] MÁCHALOVÁ, Jana. *Módou posedlí*. Praha: Moraviapress akciová, 2002. 160 s. ISBN: 80-86181-47-2.
- [3] LANDIS, Deborah Nadoolman. *Dressed- A century of Hollywood costume design*, NY: Collins design. 2007, 566 s. ISBN: 978-0-06-081650-6.
- [4] PATTY FOX. *Star Style*. California: Angel City Press, 1999. 128 s. ISBN: 1-883318-06-8.
- [5] JIŘÍ VLASTNÍK. *Legendy z ráje Hollywood*. Praha: BRÁNA, a. s., 2007. 151 s. ISBN: 978-80-7243-314-8.
- [6] MARIA COSTANTINO. *Fashion of the decade- The 1930's*. New York: CHELSEA HOUSE. 2006. 61 s. ISBN-13: 978-0-8160-6719-0.
- [7] FRANCOIS BAUDOT. *Móda století*. Praha: IKAR, 2001. 400 s. ISBN: 80-7202-943-6.
- [8] SLOVART. *Móda- Dějiny odívání 18., 19. a 20. století, 2003*, ISBN: 3-8228-2624-3.
- [9] CHARLOTTE SEELING. *Století módy*. Kolín: Slovart, 2000. 655 s. ISBN: 80-7209-247-2.
- [10] <http://www.fathom.com/course/21701722/session5.html>
- [11] <http://www.fashionencyclopedia.com/A-Az/Adrian-Gilbert.html>
- [12] <http://www.seeing-stars.com/Studios/MGM.Shtml>
- [13] <http://kultura.sme.sk/c/5282744/sto-rokov-hollywoodu.html>
- [14] <http://www.fashion-era.com/1930s/index.htm>
- [15] <http://www.return2style.de/swingstyle/makeup/30amimup.html>
- [16] <http://www.filmsite.org/oscars.html>

ZOZNAM OBRÁZKOV

1. Hollywoodland
2. Inšpirácia Glamour
3. Salvatore Ferragamo - obuv
4. Gilbert Adrian
5. Gilbert Adrian modely
- 6., 7. Joan Crawford v modely od Adriana
8. Greta Garbo v modely od Adriana
9. „Veľké biele“
10. „Veľké biele“: Vionnet 1935, Chanel 1935, Lelong 1933
11. „Veľké biele“: Versace 1995, Versace 1995, Dior 1997
12. Make-up 30-tych rokov
13. Make-up 30-tych rokov: oči a ústa
14. Vlasové trendy 30-tych rokov
15. Coco Chanel pre Gloriu Swanson
16. Elza Schiaparelli
17. Mae West v modely od Elzy Schiaparelli
18. Madeleine Vionnet
19. Model Madeleine Vionnet
20. Prvok kríženia na modeloch
21. Model č.1: „Veľké biele“
22. Model č.2: „Malé čierne“
23. Model č.5: „Hrany“
24. Model č.6: „Overall“
- 25., 26., 27. Kresby k modelom
- 28., 29., 30. Fotodokumentácia